

Algimantas Grigelis, Bernardas Paukštys, Lietuvos Ignoto Domeikos draugija

POPIETĖ SU IGNOTU DOMEIKA

Lietuvos mokslo istorijoje genialių pasaulinio garso tyrėjų gretose spindi Kazimiero Semenavičiaus, Teodoro Grotuso (Theodor fon Grotthuss), Ignoto Domeikos vardai. Sekdami gausia I. Domeikos (1802–1889) memuaristika nesunkiai atsekame ypatingus 1838 m. birželio 2 d. įvykius, kai po ilgos kelionės, pasiekęs aukštųjų Andų perėją, I. Domeika po savo kojomis pamatė saulės nutviekstą šalį – Čilę, kuri tapo jam antrąja tėvyne. Atrodė, prasminga šią dieną paminėti ir susirinkus praleisti popietę su žymiuoju tautiečiu. „Popietė su Ignotu Domeika“ vyko š. m. birželio 4 d. Lietuvos mokslų akademijos (LMA) Mažojeje konferencijų salėje, ją organizavo LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius ir Lietuvos I. Domeikos draugija kartu su Lietuvos geologų sąjunga.

Renginį, kurį moderavo akad. Algimantas Grigelis, įžangos žodžiu pradėjo LMA prezidentas akad. Jūras Banys. Akad. Gediminas Motuza Matuzevičius pristatė pranešimą „Santjagas ir Atakamos geologija“, o dr. Reda Griškaitė – „Araukanija ir Čilės mapučiai“. Akad. A. Grigelis susirinkusiems pasiūlė diskusiją „Ar Vilniui reikia Domeikos skulptūrinio biusto?“, į kurią įsitraukė popietėje apie I. Domeikos bareljefo sukūrimą Vilniuje ir jo atidengimą 2002 m. ant Bazilijonų vienuolyno vartų pasisakęs skulptorius Valdas Bubelevičius bei apie I. Domeikos namui-muziejui,

įsteigtam Čilėje, Santjage, Cueto gatvėje, 2008 m. sukurtą bareljefo plokštę papasakojęs skulptorius Leonas Pivoriūnas.

Popietėje Lietuvai nusipelnę tyrėjai pagerbti vardiniais I. Domeikos atminimo medaliais, kuriuos 2021 m., pažymint humanisto, švietėjo, rektoriaus, didžiojo mineralogo, pasaulinio garso mokslininko I. Domeikos 220 m. gimimo sukaktį, įsteigė I. Domeikos draugija, 2022 m. sukūrė žinomas medalių kūrėjas dailininkas Petras Repšys, o 2023 m. nukaldino Lietuvos monetų kalykla Vilniuje. I. Domeikos draugijos kancleris dr. Bernardas Paukštys pristatė 2024 m. atminimo medalio laureatus.

*Už nuopelnus geologijos mokslui ir hidrogeologijos krypties plėtotę, lyderystę Lietuvos geologų bendruomenėje, už efektyvias verslo inovacijas, minint 40-ies metų darbinės veiklos sukaktį, apdovanotas inžinierius geologas, hidrogeologas, Geologijos įmonių asociacijos įkūrėjas, hidrogeologijos verslo pradininkas, mokslo ir kultūros projektų rėmėjas bei mecenatas, knygų leidėjas ir bendraautoris **Antanas Marcinonis**. Už meno plėtojimą ir kultūros puoselėjimą, žymių geologijos mokslininkų paminklinių bareljefų atkūrimą ir glaudžius ryšius su geologų bendruomene bei akad. Vytauto Gudelio paveldo išsaugojimą ir jo vardo garsinimą apdovanotas dailininkas keramikas, Lietuvos ir tarptautinių keramikos meno parodų, simpoziumų ir bienalių dalyvis, Lietuvos dailininkų sąjungos pirmininkas (1994–1998 m.), keramikos kompozicijų kūrėjas, socialinio keramikos meno projekto „Lipdau pasaulį ir save“ kuratorius, vienas iš akad. V. Gudelio fondo steigėjų (2023 m.) **Gvidas Raudonius**. Už nuopelnus bibliotekiniškystei, istorinio ir kultūros paveldo tyrimus, ilgametę veiklą mokslo istorikų bendruomenėje apdovanota bibliografė, mokslo istorikė, Lietuvos mokslo istorikų ir filosofų bendrijos*

Vardinių Ignoto Domeikos atminimo medalių laureatai. Iš kairės: Romualdas Šviedrys, Gvidas Raudonius, Birutės Railienės dukra, I. Domeikos draugijos prezidentas Algimantas Grigelis, Antanas Marcinonis ir Lietuvos mokslų akademijos prezidentas Jūras Banys. Bernardo Paukščio nuotr.

Laureates of I. Domeika Commemorative Medal. From the left: R. Šviedrys, G. Raudonius, B. Railienė's daughter, President of the I. Domeika Society A. Grigelis, A. Marcinonis and President of Lithuanian Academy of Sciences J. Banys. Photo by B. Paukštys

mokslinė sekretorė, Tarptautinės mokslo istorijos ir filosofijos asociacijos Bibliografijos ir archyvinių įrašų komisijos vicepirmininkė, žymiojo švietėjo, chemijos ir medicinos korifėjaus Andriaus Sniadeckio paveldo puoselėtoja, kolekcininkė, knygų ir albumų autorė, humanitarinių mokslų daktarė **Birutė Railienė**. Už mokslo filosofijos plėtrą ir technologijų istorijos žinių sklaidą, Amerikos lietuvių ir nepriklausomos Lietuvos mokslo ryšių atkūrimą ir puoselėjimą, ilgametę mokslinę ir pedagoginę veiklą JAV bei Lietuvos universitetuose, Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje apdovanotas mokslo istorikas ir technologijų raidos tyrėjas, Niujorko politechnikos universiteto profesorius, kelių JAV universitetų ir tarptautinių korporacijų ekspertas, Kauno technologijos universiteto garbės daktaras, Lietuvos ir Bal-

tijos valstybių mokslo istorikų ir filosofų asociacijų narys, I. Domeikos paveldo tyrėjas ir jo atsiminimų leidėjas, knygų autorius, mokslo istorijos tyrimų rėmėjas ir mecenatas, Lietuvos UNESCO komisijos projekto „Lietuvos mokslininkai – pasauliui“ kūrėjas, Lietuvos valstybės ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Karininko kryžiaus kavaliereus **dr. Romualdas Šviedrys**. Nuoširdžiai sveikiname laureatus, linkėdami įkvėpimo tęsti pradėtus darbus!

Renginio pabaigoje parodytas vaidybinis filmas „Ignotas Domeika. Ilgas sugrįžimas“, kurį kaip dovaną I. Domeikos draugijai 2017 m. sukūrė režisieriaus Vladimiro Bokuno studija. Popietė baigėsi prasmingais pokalbiais gurkšnojant kavą. Būtų šaunu, jei birželio 2-oji LMA taptų tradicine I. Domeikos ir jo laikmečio paminėjimo diena.